

Управління культури і туризму  
Сумської обласної державної адміністрації  
Обласний комунальний заклад  
«Сумська обласна дитяча бібліотека ім. М.Островського»



# Освячена іменем Кобзаря

*До 55-річчя заснування Національної премії*

*України імені Тараса Шевченка*

**Інформаційне досьє**

Суми  
2016



Управління культури і туризму  
Сумської обласної державної адміністрації  
Обласний комунальний заклад  
«Сумська обласна дитяча бібліотека ім. М. Островського»

# *Освячена іменем Кобзаря*

*До 55-річчя заснування Національної премії*

*України імені Тараса Шевченка*

**Інформаційне досьє**

Суми  
2016

ББК 78.5

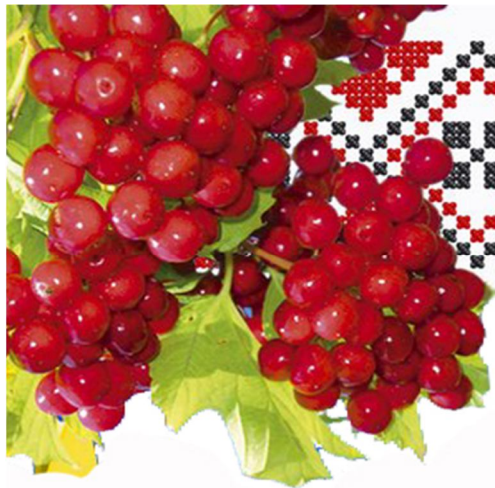
О 72

**Освячена іменем Кобзаря** : до 55-річчя заснування Національної премії України імені Тараса Шевченка : інформаційне досьє / ОКЗ «Сумська обласна дитяча бібліотека ім. М.Островського»; уклад. Н.Б.Нагорна. – Суми, 2016. – 12 с.

Видання призначене для читачів середнього і старшого шкільного віку, а також дорослих – усіх, кого цікавить історія виникнення Національної премії ім. Т. Шевченка.

Склала  
Відповідальна за випуск  
Комп'ютерний набір  
Комп'ютерна верстка  
Тираж 5 прим.

Нагорна Н.Б.  
Тогобіцька Л.М.  
Нагорна Н.Б.  
Ємельяненко Т.М.



*Вона, безумовно, є творчим стимулом  
і предметом гордості за імена і твори,  
які поповнювали і поповнюють  
скарбницю літератури і мистецтва...*

Роман Лубківський

Національна премія встановлена для нагородження за найвидатніші твори літератури і мистецтва, публіцистики і журналістики, які є вершинним духовним надбанням українського народу, утверджують високі гуманістичні ідеали, збагачують історичну пам'ять народу, його національну свідомість і самобутність, спрямовані на державотворення і демократизацію українського суспільства.

## **Історія премії**

Республіканську премію імені Т.Г.Шевченка засновано 20 травня 1961 року Постановою Ради Міністрів УРСР. Нею нагороджували видатних митців за високоідейні й високохудожні твори та роботи у галузі літератури, образотворчого мистецтва, музики, театального мистецтва та кінематографії.



Від 23 квітня 1969 року Республіканська премія отримала назву «Державна Премія УРСР імені Тараса Шевченка».



27 вересня 1999 року згідно з указом Президента України № 1228/99 з метою піднесення ролі і престижу Державної премії України імені Тараса Шевченка як найвищої в Україні в галузі культури, літератури і мистецтва їй було присвоєно нову назву – «Національна премія України імені Тараса Шевченка». Було встановлено, що статус лауреата Державної премії України імені Тараса Шевченка прирівнюється до статусу лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка.

З 16 березня 2000 року відповідно до прийнятого Закону України «Про державні нагороди України» Національна премія України імені Тараса Шевченка була віднесена до державних нагород України.

Указом Президента України від 4 жовтня 2010 року №932/2010 визначено, що Національна премія є найпрестижнішою творчою відзнакою за вагомий внесок у розвиток культури.

Нагородження Національною премією провадиться Указом Президента України. Щорічно присуджується до 5 Національних премій, але не більше однієї з кожного напрямку:

- література;
- літературознавство і мистецтвознавство;
- публіцистика і журналістика;
- кінематографія;
- музичне, театральне, концертно-виконавське, народне і декоративно-прикладне та образотворче мистецтво.

На здобуття Національної премії висуваються нові оригінальні твори, опубліковані (випущені у світ) у завершеному вигляді протягом останніх 5 років, але не пізніш як за півроку до їх висунення на здобуття Національної премії. Не подаються на здобуття Національної премії наукові твори, монографії, підручники чи посібники, а також альбоми-каталоги.

Лауреатам Національної премії Комітетом один раз за життя виплачується грошова частина, розмір якої щороку визначає Президент України.

## **Диплом і Почесний знак лауреата**

Особам, удостоєним Національної премії, присвоюється звання лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка і вручаються Диплом і Почесний знак лауреата.



Диплом лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка являє собою папку темно-синього кольору, на лицьовому боці якої вміщено зображення малого Державного Герба України та розташовано напис «Диплом лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка». По периметру папка облямована лиштвою з тисненим зображенням лаврового листа.

Почесний знак лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка виготовляється з жовтого металу і має форму круглої медалі з барельєфним зображенням Тараса Шевченка (автопортрет у молодому віці), обрамленим подвійними пружками і просічним вінком рослинного орнаменту.

Медаль за допомогою кільця з вушком з'єднується з фігурною колодкою у формі банта, обтягнутою стрічкою синього і жовтого кольорів. У центрі колодки розміщено зображення Знака Княжої Держави Володимира Великого на тлі зображень гілок калини та пензля і пера.



Упродовж 1962-2015 рр. Шевченківською премією відзначено понад 600 осіб. Першими Диплом і Почесний знак лауреата 9 березня 1962 року отримали Олесь Гончар (за роман «Людина і зброя»), Павло Тичина («Вибрані твори» в трьох томах) та Платон Майборода (за «Вибрані пісні»).

У 2016 році рішенням Комітету Національної премії України імені Тараса Шевченка цьогорічними переможцями визнано режисера Олега Сенцова (за фільми «Гамер» та «Носоріг»), дисидента і публіциста Левка Лук'яненка (за зібрання творів у 13 томах «Шлях до відродження»), балетмейстера Радугу Поклітару (за балет-триптих «Перехрестя» і балети «Лебедине озеро», «Жінки в ре мінорі» та «Довгий різдвяний обід»), співачку Анжеліну Швачку (за виконання провідних партій в оперних виставах та популяризацію української музичної спадщини) та художника Михайла Гуйду (за цикл живописних творів «В єдиному просторі»).



На жаль, письменників і літературознавців серед лауреатів Шевченківської премії цьогоріч немає.



## **Рекомендуємо прочитати:**

### *Періодичні видання*

**Дроздовський, Дмитро.** Шевченківська премія: погляд у майбутнє : проблемна стаття / Дроздовський, Дмитро // Дніпро. – 2012. - № 3. – С. 158-161.

**Костюченко, Вікторія.** Національній премії України імені Тараса Шевченка – 50 років! : довідка / Костюченко, Вікторія // Літературна Україна. – 2011. – № 32. – С. 14.

**Красюк, Валентина.** Лицарі, зодчі та оборонці України : усний журнал, присвячений письменникам – лауреатам Національної премії України імені Тараса Шевченка : 11-й клас : [сценарій] / Красюк, Валентина // Українська мова та література (Шкільний світ). - 2011. - № 13-16. - С. 48-63. - Бібліогр.: с. 63.

**Наєнко, Михайло.** "Грайте в міру почуттів Шевченка...": Огляд відзначених Шевченківською премією романів, повістей, новел (1962-2012) : [прозові твори українських письменників, які відзначалися Державною (національною) премією протягом останніх 50 років] / Наєнко, Михайло // Слово і Час. – 2012. – № 10. – С. 57-76. – Бібліогр.: с. 76.

**Наєнко, Михайло.** Шевченківська премія: повна чаша переможців. Як це було і як цього досягти : конспект півстолітньої історії : критика / Наєнко, Михайло // Дніпро. – 2012. – № 7. – С. 126-134.

**Павлюк, Ігор.** У білій тіні Шевченківської слави : [з історії літературних премій України, Радянського Союзу та світу] / Павлюк, Ігор // Українська літературна газета. - 2012. – № 26. – С. 6. – Початок.

**Рогозіна, К. Д.** Лауреати Шевченківської премії – наші земляки / К. Д. Рогозіна // ...І оживу, і думу вольную на волю із

домовини воззову! : збірка нарисів. – Суми : Еллада, 2014. – С. 37-40.

**Я обираю приз** : Напередодні вручення головної національної премії – імені Т. Шевченка – "КІЖ" підготував огляд ключових українських премій в галузі культури // Культура і життя. – 2011. – № 5-7. – С. 8-9.

### *Інтернет-ресурси*

Заснована Державна премія ім. Т.Г.Шевченка (1961). – [Електронний ресурс]. – [http://www.calendarium.com.ua/ua/zasnovana\\_derzhavna\\_premiya\\_im\\_tg\\_shevchenka\\_1961](http://www.calendarium.com.ua/ua/zasnovana_derzhavna_premiya_im_tg_shevchenka_1961).

ЗМІ назвали лауреатів Шевченківської премії-2016. – [Електронний ресурс]. – <http://dt.ua/CULTURE/zmi-nazvali-laureativ-shevchenkivskoyi-premiyi-2016-199622.html>

Національна премія України імені Тараса Шевченка. – [Електронний ресурс]. – [Chttp://www.dnipro-ukr.com.ua/premii\\_view-15.html](http://www.dnipro-ukr.com.ua/premii_view-15.html).

Шевченківська премія – ретроспектива за півстоліття. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://msmb.org.ua/books/thematic\\_bibliography/421/](http://msmb.org.ua/books/thematic_bibliography/421/).



м. Суми, вул. Петропавлівська, 51  
тел./факс: 22-00-82, тел. 22-00-66, 22-00-82  
e-mail: [sodb@ukr.net](mailto:sodb@ukr.net)  
<http://sodb.sumy.ua>